

Welkom en Introductie

Even voorstellen: Michel Reimus ConcepThink – social development

- www.conceptthink.nl
- www.klassenpost.nl
- www.schrijfonderwijspovo.nl

Fijn om met jullie in de pen te klimmen aan de hand van Klassenpost!

Dé Complete Taalbeleving in de Klas!

Klassenpost

"Wie schrijft die blijft"

Conferentie Schrijfonderwijs PO/VO

Schrijven brengt taal tot leven

Grip op Schrijfvaardigheid

Inleiding

- Wie heeft de pen vast voor goed schrijfonderwijs?
- Uiteenzetting missie, doelstelling en activiteiten

De oudste Nederlandse zin!

Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic anda tu wat unbidan we nu?

Dit zijn de eerste woorden van een liefdesliedje van bijna 1000 jaar oud. Een bijzonder liedje omdat het bestaat uit de eerste woorden die ooit in het Nederlands zijn opgeschreven.

De zin is bijna duizend jaar geleden opgeschreven door een monnik. Het betekent: *‘Alle vogels zijn al aan het nestelen, behalve jij en ik; waar wachten we nog op?’*

Klassenpost

"Wie schrijft die blijft"

Conferentie Schrijfonderwijs PO/VO

Schrijven brengt taal tot leven

Grip op Schrijfvaardigheid

Veel verschenen publicaties over schrijfonderwijs en schrijfvaardigheid

- Schrijven blijft veelal onderbelicht, terwijl het een van de kerndoelen is.
- In diverse rapporten van de Onderwijsinspectie en de Onderwijsraad, is recentelijk aangegeven dat meer prioriteit gegeven dient te worden aan effectief schrijfonderwijs inclusief didactisch inzicht van leerkrachten.

Belang schrijfvaardigheid volgens de Onderwijsinspectie:

Goed kunnen schrijven is voorwaardelijk om zelfstandig deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Het ontwikkelen van schrijfvaardigheid is bovendien van groot belang voor de cognitieve ontwikkeling van leerlingen. Daarnaast kunnen schrijven en schrijfonderwijs ten goede komen aan de leesvaardigheid van leerlingen.

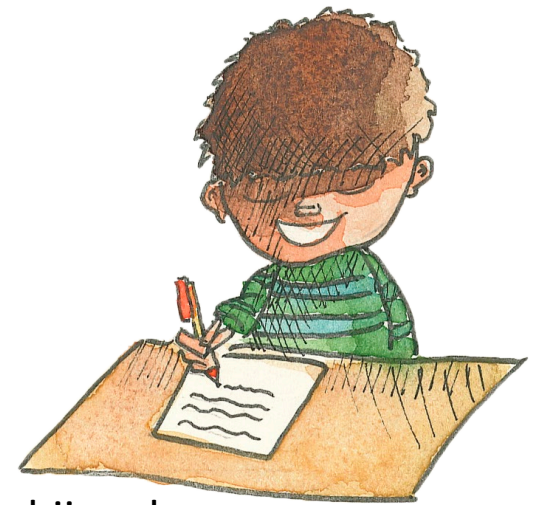
Het belang van schrijven en handschrift

- Taal is als het ware een estafettestokje dat continue wordt doorgegeven.
- Met de hand schrijven maakt ieder individu uniek.
- Het handschrift is helemaal iets persoonlijks en bepaalt mede iemands identiteit.
- In tegenstelling tot andere taalvaardigheden, leren kinderen uitsluitend op school (met de hand) te schrijven.
- Goed schrijven geeft meer dan alleen maar een positief effect op de taalvaardigheid.
- Het persoonlijk handschrift is een tastbaar erfstuk van de Nederlandse taal.

- Door met de hand te schrijven leren leerlingen letters beter en sneller herkennen.
- Tijdens het met de hand schrijven moeten diverse processen in de hersenen samenwerken.
- Het met de hand schrijven is als het ware een vorm van hersengymnastiek.
- Met de hand schrijven bezit verschillende specifieke functies op het communicatieve, expressieve en conceptuele of verwerkende vlak.
- Met de hand schrijven is naast leren ook selecteren, structureren, nadenken, verbeelden en communiceren.

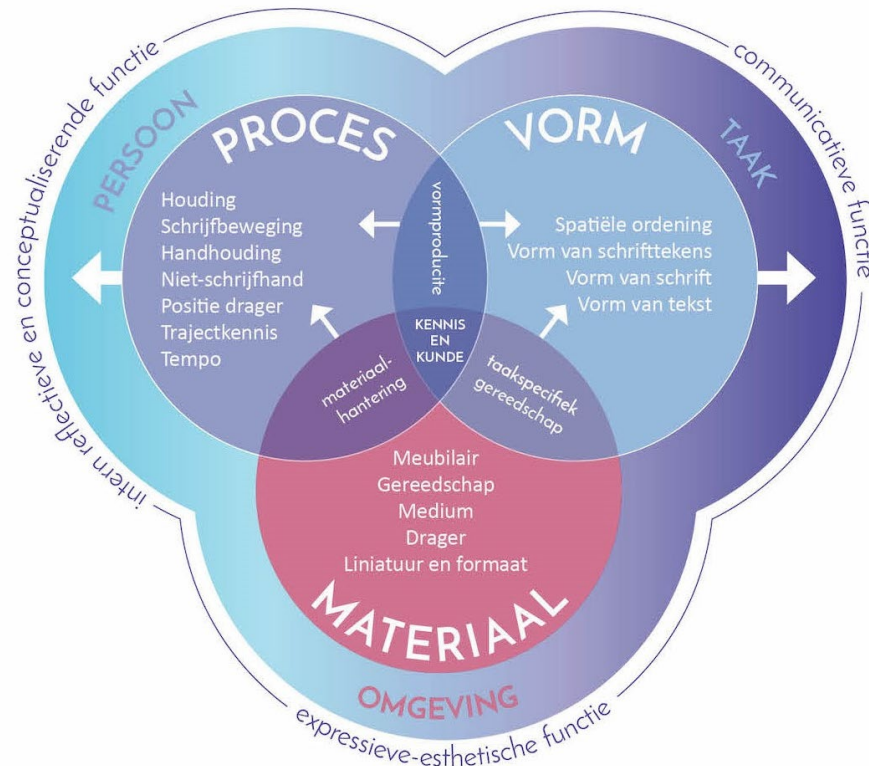
- Een belangrijke functie van met de hand schrijven is kennisverwerking.
- Schrijven met de hand biedt een instrumentele vaardigheid die van groot belang is bij andere schoolvakken zoals onder andere bij rekenen en aardrijkskunde.
- Wanneer er bij jongeren een achterstand is ontstaan bij het schrijven, is deze op latere leeftijd moeilijker in te halen.
- Momenteel blijkt dat taalvaardigheid bij de jeugd ernstig tekort schiet.
- Juist daarna is in het voortgezet onderwijs een goede uitdrukkingsvaardigheid inclusief een leesbaar handschrift wezenlijk van belang, wanneer een docent de gemaakte toetsen dient te beoordelen.

- Taalvaardigheid is voor alle leerlingen een belangrijke competentie om hun eigen talenten optimaal te ontwikkelen en deel te nemen aan de huidige en toekomstige samenleving.
- In het verwerven en versterken van deze vaardigheden is taalvaardigheid, met schrijfvaardigheid als belangrijkste onderdeel daarvan een vereiste.
- Uit onderzoeken is gebleken dat een betere taalbeheersing ervoor zorgt dat leerlingen wanneer zij volwassen zijn, meer zelfredzaam zijn, sociaal actiever en gelukkiger zijn en betere kansen hebben binnen de arbeidsmarkt.
- Taalvaardigheid en persoonlijke ontwikkeling zijn onlosmakelijk verbonden met schrijfvaardigheid.

Je kunt de elementaire schrifthandeling analyseren en beschrijven aan de hand van drie aspecten. Kennis van elk van de drie aspecten stuurt de schrifthandeling aan (Else Kooiman):

- Proces; de schrijver voert handelingen uit
- Vorm; schrift – van tekens tot tekst – met een bepaald uiterlijk
- Materiaal; via schrijfgereedschap op een drager te zetten

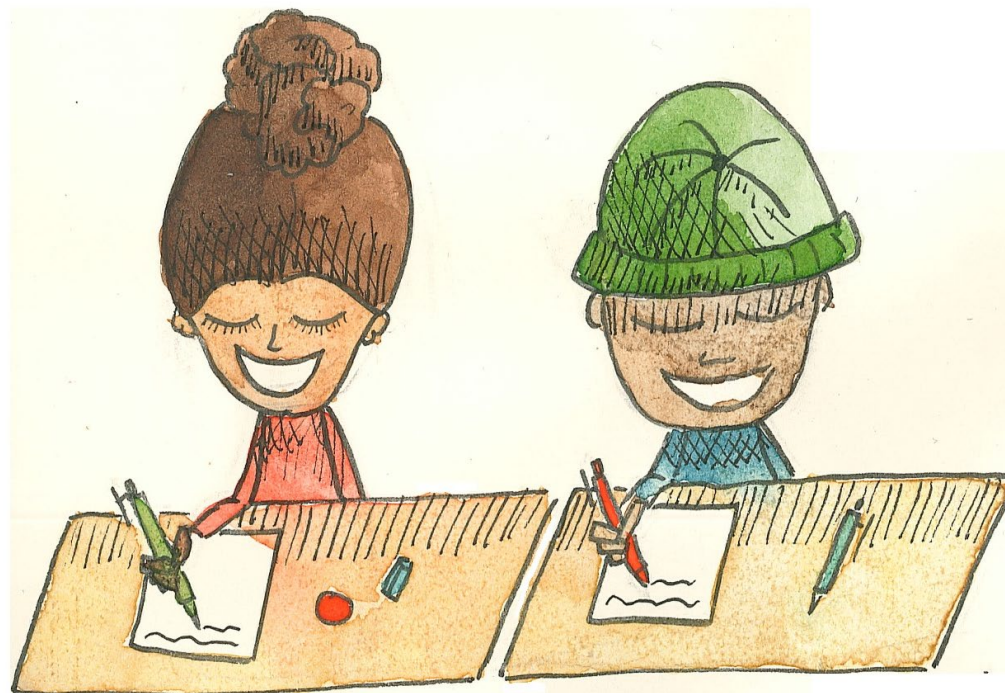
Kerdoelen

Overzicht domeinen en kerndoelen Nederlands

Domein	Subdomein	Kerdoel PO	Kerdoel onderbouw VO
Overstijgend		1. Taal- en leesomgeving 2. Taal in de leergebieden	1. Taal- en leesomgeving 2. Taal in de leergebieden
A. Communicatie	Subdomein A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	Subdomein A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
B. Taal	Subdomein B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	Subdomein B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C. Literatuur	Subdomein C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	Subdomein C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

Klassenpost

"Wie schrijft die blijft"

Stap in de taalrijke wereld van Klassenpost PO en VO

- Tijdens deze briefwisseling pakken jullie leerlingen tweemaal in een schooljaar enthousiast de pen op, om spontaan een persoonlijk met de hand geschreven brief te schrijven aan een eigen schrijfmaatje op een andere school.
- Deze boeiende taalactiviteit is speciaal voor de groepen vijf tot en met acht van het Primair Onderwijs en de onderbouw leerjaren van het Voortgezet Onderwijs.
- **Klassenpost** biedt meer dan een leuke inspirerende briefwisseling en creëert een functionele verbinding tussen belangrijke aspecten die het specifiek met de hand schrijven zo speciaal maken:
 - praktijkgericht schrijven met een echt realistisch doel met leespubliek en reactie
 - samenhang taalvaardigheid; schrijven, lezen, spreken, luisteren
 - kennisverrijking, verwerken en inlevingsvermogen
 - hersenontwikkeling, motoriek en concentratie
 - expressie, fantasie en creativiteit
 - onderlinge sociale interactie
 - postverzending
 - burgerschap
 - topografie

Klassenpost

"Wie schrijft die blijft"

Leuk!

Leerzaam!

Klassenpost
"Wie schrijft die blijft"

Conferentie Schrijfonderwijs PO/VO
Schrijven brengt taal tot leven
Grip op Schrijfvaardigheid

Klassenpost “Wie schrijft die blijft”

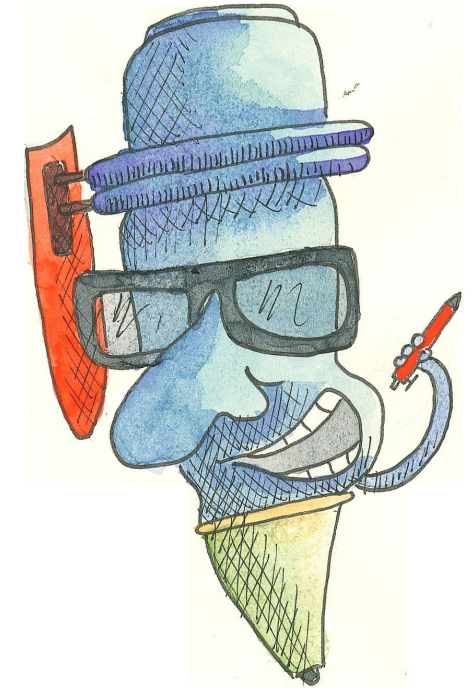
Dé taalbeleving in de Klas voor het primair- en voortgezet onderwijs PO/VO

Het kant-en-klare schrijfpakket bestaat uit

- handige persoonlijke bewaarenvelop als portfolio
- briefpapier en briefenvelop voor twee schrijfrondes
- kwalitatief goed schrijfgerei

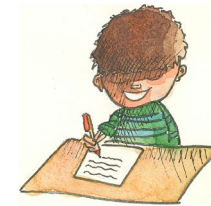
Scholen ontvangen per klas

- lesinstructie aan de hand van het schrijfproces
- lesbrief met opdrachten en werkbladen
- retourenvelop om brieven te versturen aan de organisatie Klassenpost
- handige archiefdoos voor het opbergen van de bewaarenveloppen
- een leuke poster van Klassenpost om op te hangen

Exclusieve koppeling met een eigen schrijfmaatje (betekenisvol met een echt doel en leespubliek)

- Jullie leerlingen worden gedurende een schooljaar individueel verbonden met een eigen schrijfmaatje.
- Leerlingen uit eenzelfde klas schrijven brieven aan verschillende leeftijdsgenoten, verspreidt over allerlei andere scholen in Nederland en daarbuiten.
- In elke klas ontvangen jullie leerlingen persoonlijke brieven retour van diverse schrijfmaatjes vanuit allerlei andere klassen, scholen, plaatsen, regio's en landen.
- Deze spontane koppeling aan een eigen schrijfmaatje wordt per leerling toegepast op basis van land, plaats, schoolnaam, opleiding en leerjaar.
- Excellijst met naam schrijfmaatje en schooladres

Privacy convenant

- Klassenpost heeft zich gecommitteerd aan het Privacy Convenant voor het onderwijs dat voortvloeit uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- In het verlengde van dit convenant wordt met elke deelnemende school een verwerkersovereenkomst afgesloten.
- Er wordt zorgvuldig omgegaan met alle persoonlijke data, waaronder adresgegevens van deelnemende scholen en contactgegevens van betrokken leerkrachten en beperkte persoonsgegevens van deelnemende leerlingen.

Aansluiting bij de kerndoelenontwikkelingen

Op een originele praktische manier ontdekken leerlingen dat naast de digitale wereld, goed en leesbaar kunnen schrijven belangrijk blijven. Klassenpost is een boeiende lesactiviteit die optimaal past bij de vernieuwde inzichten van het curriculum.

Dat gebeurt vanuit drie kerninhouden die sterk met elkaar samenhangen;

1. Taal & Communicatie
2. Taal & Cultuur
3. Taal & identiteit

Klassenpost draagt bij aan deze drie kerninhouden:

Klassenpost heeft raakvlakken met leergebieden voor Burgerschapsonderwijs, Mens & Maatschappij en Topografie.

Taaldomeinen in samenhang, Het schoolvak Nederlands wordt over het algemeen nogal verkaveld aangeboden.

De verschillende taalvaardigheden; schrijven, lezen, luisteren en spreken worden veelal individueel als losse domeinen van elkaar gepresenteerd.

Samen schrijven is samen leren, De verschillende domeinen worden tijdens Klassenpost functioneel met elkaar verweven.

Het op deze wijze aanbieden van verschillende taalvaardigheden sluit bovendien optimaal aan bij de natuurlijke manier van taalleren van leerlingen.

Portfolio bewaarenvelop, Met Klassenpost groeien leerlingen verder naar bewuste schrijvers.

Bij aanvang van het nieuwe schooljaar vormt deze boeiende lesactiviteit een unieke doorkijk in de individuele taalvaardigheid van jullie leerlingen.

Aandacht voor het volledige schrijfproces

Effectief schrijfonderwijs start met een goede motiverende schrijftaak en aandacht voor het volledige schrijfproces.

Houd je aan de schrijftaak

Omdat de schrijfmaatjes elkaar tegelijk de eerste brief gaan schrijven, is het niet handig om in die eerste brief vragen te stellen. Wanneer je namelijk in de eerste brief zelf hebt aangegeven dat je een broertje of zusje en twee honden hebt, is het vreemd wanneer je die vraag terugkrijgt in de eerste brief van het schrijfmaatje.

Het schrijfproces bestaat uit:

- oriëntatie
- schrijven
- tekst bespreken
- reviseren
- redigeren
- publiceren

Schrijven - Sparren - Groeien - Bloeien

Het doorlopen van het gehele schrijfproces zit aan de hand van een kleurschema op een aansprekende manier verpakt in de lesinstructie.

Het schema biedt op een verhelderende manier praktische handvaten om de lessen te organiseren aan de hand van de verschillende stappen in het schrijfproces.

BLAUW: Voorbereiden en oefenen

- Tijdens deze oriënterende fase van het schrijfproces gaan leerlingen zich vooruitlopend op het schrijven, zorgvuldig inleven in de bijbehorende schrijftaak.
- Ze begrijpen hoe ze de briefwisseling kunnen gaan opstarten en uitvoeren. Leerlingen beseffen waaraan de eerste en tweede brief dienen te voldoen en dat een goede brief bestaat uit een inleiding, middenstuk en slot.
- Lees daarvoor grondig de per schrijfronde geformuleerde schrijftaak en maak gebruik van kladnotities waarin allerlei ideeën en tips om over te schrijven vooraf worden verzameld.
- Creëer een stimulerend schrijfklimaat in de klas door voldoende ruimte te bieden voor input en stofvinding, door in deze fase het schrijven met elkaar of in groepjes te bespreken.
- Goed is het om in deze fase te oefenen in het juist en volledig adresseren van de briefenvelop.

GROEN: de brief schrijven en de envelop adresseren

- Na alle voorbereidingen uit de eerste fasen, gaan leerlingen de brief nu in het net schrijven en de bijgeleverde blanco briefenvelop definitief adresseren.
- Ze maken gebruik van de kladbrief en de vooraf geoefende adressering op de briefenvelop.
- Controleer tenslotte of alles op de envelop goed en juist staat weergegeven.

Tijdpad schooljaar 2023 – 2024

reserveer voldoende lestijd aan de hand van het schrijfproces!

Schema aan de hand van de kleuren van het schrijfproces uit de lesbrief.

- **Vorbereitung**: week 44 tot en met week 46 in 2023 (kladversie opstellen van de voorstelbrief) **van maandag 30 oktober tot en met vrijdag 17 november 2023**
- Ontvangen: Leerlingenlijst in Excel met verschillende schrijfmaatjes en materialen
- **Eerste schrijfronde**: week 47 en 48 in 2023 (in het net overschrijven van de klad voorstelbrief) **van maandag 20 november tot en met vrijdag 1 december in 2023** (opsturen brieven in week 49 in 2023)
- Bezorgen brieven: week 3 in 2024
- **Vorbereitung**: week 3 en 4 in 2024 (lezen ontvangen brief en in klad een reactie opstellen) **van maandag 15 januari tot en met vrijdag 26 januari 2024**
- **Tweede schrijfronde**: week 5 en 6 in 2024 (in het net overschrijven van de klad reactie **van maandag 29 januari tot en met vrijdag 9 februari in 2024** (opsturen brieven in week 7 in 2024)
- Bezorgen brieven: week 13 in 2024 (afsluiting vanaf week 14 in 2024)
- **Nieuwe editie 2024 / 2025** krijgt een verruimde opzet om het proces en de kwaliteit beter te borgen!

Leuk als jullie ook met ons de pen op pakken!

Klassenpost staat voor een betekenisvolle en samenhangende taalrijke lesactiviteit

1. Aandacht voor het volledige schrijfproces
2. Biedt een tastbaar instrument om jaarlijks de schrijfontwikkeling te volgen
3. Meerwaarde door vier taaldomeinen in samenhang te verweven in één betekenisvolle lesactiviteit

Leeropbrengsten

Met de hand schrijven is leren, selecteren, structureren, nadenken en verbeelden. Het vergroot de algehele woordenschat, fantasie, het geheugen, inlevingsvermogen, concentratie, creativiteit en stimuleert de fijne motoriek.

Met Klassenpost maken jullie leerlingen enthousiast schrijfmeters voor een optimale schrijfontwikkeling.

1. Schriftelijk onder woorden brengen van ervaringen, gedachten, gevoelens en meningen
2. Spontaan schriftelijk in contact komen met een onbekend leeftijdgenootje als schrijfmaatje
3. Creativiteit, voorbereiden, stofvinding, notities maken, schrijfdoel bepalen (publiek, zinsopbouw en spelling)
4. Schrijfmeters, netjes en leesbaar verzorgen van een met de handgeschreven briefwisseling (opmaak en creativiteit)
5. Het praktische belang van schrijf- en taalvaardigheid (schrijven, lezen, spreken en luisteren)
6. Duidelijk, volledig en juist adresseren van een blanco briefenvelop (Postverzending)
7. Het schrijfproces doorlopen en briefindeling (inleiding-kern-slot)
8. Feedback geven op elkaar en de tekst redigeren en reviseren
9. Plezier in schrijven en blijven schrijven!
10. Hang de landkaart maar op

Klassenpost

"Wie schrijft die blijft"

Werkblad met oefenen briefenvelop adresseren

Dé taalbeleving in de Klas!

Praktisch - Realistisch - Betekenisvol - Uitdagerend - Samenhangend

Worden jullie ook ons schrijfmaatje?

Bedankt en hebben jullie nog vragen en/of opmerkingen?

[Wellicht tot ziens tijdens de conferentie Schrijfonderwijs op vrijdag 11 april 2025 in Gouda!](#)